

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea”, „Foaia Interesantă” și Plugarul Luminat — 100 Lei pe an, 50 Lei pe 1/2 an, 25 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani: preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe 1/2 an, 15 Lei pe 1/4 de an.

Pentru Iugoslavia 40 Dinari. — Cehoslovacia 30 coroane. — America 2 dollari, cari se trimit dlui Iohn I. Savu, I. Main Str. Warren, Ohio.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foaiete pentru popor. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

UNELE—ALTELE

Cuvinte la locul lor.

Și în Basarabia s'au ivit nemulmiri față de slujbașii cei noi, dați basarabiei de guvernul dela București, — ca și pe la noi. Și acolo nemulțumirile s'au întors mai virtos împotriva celor trimiși lor din vechiul Regat, ca și pe la noi. Și acolo s'a născut, din aceste nemulmiri, o pornire împotriva aducerii oamenilor „de peste Prut”, (ca la noi „de peste Carpați”). Și această pornire s'a contopit în parola: „Basarabia pentru Basarabeni”, — ca noi „Ardealul pentru Ardeleni”.

Oamenii cu judecată stămpărată să, cearcă și acolo, ca și aici, să molească aceste porniri de vrășărire, filcuindu-le ca izvorând din prejuriile din cale-afară grele vin pentru conducerea unei țări, după o schimbare de stăpânire și până la așezarea deplină și bună stăpânirii celei noi.

Privitor la Basarabia, dl Panteon Halipa, un fruntaș basaraban, luptător pentru neam și în cele grele ale robiei la Ruși, — și, printre altele, în gazeta „Molva dela Nistru” următoarele:

„Și sub Ruși, Basarabia a avut nevoie de oameni de aiurea, cari steie în slujbele statului. — Asta este lucru firesc, că acești oameni să ne vie de peste Prut, (din Moldova și vechiul Regat), pentru să astupe golurile noastre. Noi trebuie să-i ajutăm întru prieperea stărilor de aici, pentru ca astfel ei să-și poată face dacia bine și cu folos pentru stat pentru provincia (țărișoara) noastră.”

„Că noi basarabeni știm mai bine împrejurările de viață de aici, decât adevărat; dar frații noștri de peste Prut știu mai bine rosturile statului român în trecut, știu și mai bine mașinaria statului. — Și atunci îmbinarea muncii basarabenilor cu munca ardelenilor din vechea Românie, cheazău mai bine viitorul și pășirea statului național, din care avem parte.”

„Despre aceasta trebuie dară să fie vorba, și nici de cum des-basarabia pentru Basarabeni”. Cât trebuie întrebarea, cine-i mai cinstit și cine-i mai puțin cinstit, — și apoi în treaba aceasta și statul, și cetățenii, trebuie să ne dăm

mâna și să ne ajutăm cu toții, ca să scăpăm odată de răi, de netrebniți și necinstiți — fie dinșii de peste Prut, fie din Basarabia!

„Așa trebuie să se pue întrebarea, și așa trebuie s'o înțeleagă cu toții: și basarabeni și nebasarabeni. Și lucrul acesta cu atât mai tare, cu cât Țara are nevoie de slujbași și povățuitori buni, harnici și cinștiți, și nu vrea să știe de unde sunt, ci vrea să vadă o dulceață de pe urma slujbei lor”.

Partidul Național

se organizează în tot mai multe orașe prin vechiul Regat. Se adună lume tot mai multă în jurul steagului lui.

Duminea trecută, 11 Febr. a ținut la București, o mare adunare politică în Sala Dacia, la care au vorbit fruntași din Ardeal și din vechiul Regat ai Partidului, în fața a multe mi de cetățeni. Vom aduce amănute de la adunare.

Sfatul Țării.

În sfatul țării (parlament) se debate încă legile cele nouă de dări. Sfatul ar trebui, după rânduiala lui, să fie închis la 23 Februarie. Dar având în vedere multele legi ce așteaptă să fie trecute, se va prelungi până către sfârșitul lui Mai.

Legile pe cari guvernul vrea să le treacă sunt: cele de dări, cari acum sunt în dezbateri și-s pe sfârșite, — apoi Bugetul, care singur cere cercetare lungă și temeinică pentru țara mărită; vrea apoi să voteze Constituția, lucru foarte mare, care a început a trezi nemulțămiri chiar și în sânul partidului dela guvern; vrea mai departe să voteze noua lege „administrativă”, pentru slujbele și slujbașii țării, ca să avem o singură lege pentru toată țara, asta iară e o lege mare care cere chibzuială multă; și alte vre-o 4 legi.

Despre o singură lege nu auzim vorbindu-se nimic: despre legea de alegeri, care ar fi mai de lipsă și ca legea slujbașilor, să fie adusă. Căci legea de alegeri ce azi o avem, cu marile ei scăderi, prea dă puțința la răutăți, ba la mișelii în alegeri. Am dori o lege, care să asigure pe alegător, că votul dat de el, va fi socotit așa cum el l'a dat, și să dea peste ghiare celor ce ar cerca să-l schimbe, să-l strice. Dar legea

asta guvernul se vede că nici nu se gândește s'o aducă, fiindcă ea ar privi mai ales Ardealul. Iar a aduce legea de alegeri pentru Ardeal, fără ca Partidul Național să fie de față, i-se pare și guvernului ceva peste puțință. Și atunci rămâne că, de-o fi o cădere de guvern și alegeri nouă, — noi să le facem tot după legea de azi, care te scutește de rele, ca pe o grădină gardul spart... *

Românii din Sârbia.

Sârbia (Jugoslavia) e în ajun de alegeri pentru sfatul țării sale. E învâlmășală mare între partide. Toate se silesc a lăși tari din alegeri. Sunt acolo partide multe, după felurimea părerilor de cari sunt călăuzite. Pentru noi mai bătător la ochi e partidul comunist (mai rău decât cel bolșevist), care într-o vreme, luând suflet din sufletul Rusiei, prinsese putere de-a binele în Jugoslavia, mai ales în Slavonia nouă alipită Sârbiei. Acum partidul „comunist”, care e cel mai dornic de tot felul de răsturnări prin state, a scăzut față de trecut. Mulțimea se deșteaptă din amețeala ce-o cumprinsese după război, când credea că poate întoarce lumea pe dos și cu fundu'n sus și că așa ar fi mai bine pentru omenime. Totuși mai sunt în Sârbia nebuni cari cred în comunism. Și știți cine se dă pe partea lor dintre oamenii „ordinei” (a bunei rândueli)? — Papistașii catolici din Slavonia, din Bosnia-Herțegovina și încolo din Sârbia! De ce? Pentru că Sârbia e locuită de un popor ortodox răsăritean, și biserica papistașă, ca și în România, ar dori prăbușirea până în fundamentele sale, acestui stat și a acestui popor, fiindcă nu e catolic papistaș! E foarte trist ce vedem în Jugoslavia, ca și ce văzurăm în România noastră din prilejul Incoronării, unde aceeași biserică, dete aceleași semne de sălbatecă ură față de statul român și de biserica ortodoxă din el.

— Românii din Sârbia încep a da și ei semne de viață nouă. Ei s'au ridicat în partid politic românesc și își pun în 3 locuri candidați de deputat: unul Dr. Ioan Jianu, la Alibunar și al doilea: Dr. Novac la Biserica-Albă. Al treilea nu se știe încă cine va fi. Românii au nădejde să-și poată scoate cel puțin 2 deputați români din capul de Bănat ce s'a alipit la Sârbia.

Așteptăm cu încordată luare-ămintă desfășurare luptei lor și le dorim din inimă izbândă, care să le îndulcească cât de cât mâhnirea în care trăesc de a fi rămas pe dinafară de granițele statului român în care a încăput întreg celandalt Bănat.

Dacă guvernul sârbesc va avea o politică aievea cuminte, chiar pentru statul sârbesc cuminte, — ar trebui să lasă cea mai largă libertate Românilor dintre granițele sale, că prin asta să câștige și inimile tuturor Românilor din România, — vecina cu care a trăit atâtea veacuri în bună pretenie și are înțeles să trăiască și în viitor.

Lupta de apărare națională.

— Sforțările tinerimii universitare. —

Tinerimea universitară dela cele patru universități ale țării și dela înaltele școli speciale, scoasă din rabdări prin purtarea jignitoare a studenților evrei, s'a ridicat împotriva cestora la o luptă foarte legiuită de apărare națională. Dar în loc de-a se vedea față'n față cu vrășmașii săi și ai neamului, ai țării chiar, — s'a trezit pept la pept cu guvernul țării, care are la îndemână atâtea mijloace și atâtea putere, de a răpune o mișcare de care nu-i place lui...

Lupta studențimii e pe cale de-a fi sufocată, mișcarea ei oprită'n loc. — Guvernul a ridicat toate armele asprimii, a puterii brațului înarmat, a poliției, asupra studenților, risipindu-i cu puterea, întâi din București, apoi din celelalte orașe cu universități. Foile lor din București, Cluj, Iași, au fost oprite. Căminurile ce-i adăposteau, închise; fruntașii lor arestați.

În felul acesta mișcarea va fi suocată, liniștea dorită de guvern câștigată. — Dar că în inimă ce liniște, ce „mulțămire”, aduc aceste măsuri strașnice, — la asta guvernul nu se gândește.

Iaca pentru azi ce avem de vestit, în legătură cu această mișcare:

Drum bun.

Se vestește că și la Cluj studenții sunt foarte tulburați în urma măsurilor luate de guvern, împotriva lor și a fraților din București, — unde sunt arestați vre-o 5 studenți și alții trimiși în judecată.

văd în toate părțile. Fumatul, furtul, cearta, înjuratul, lipsa de hrană, pelagra, sunt tot atâtea ajutoare pe cari Satana le trimite în ajutorul marelui său căpitan: beutura și beția, ca să-și poată purta lupta cu biruință. Și pe urma acestei lupte rămân toate urgiile și boalele trupăști și sufletești.

„Am văzut copii de 6 ani fumând ca un om mare și am văzut oameni de 30—35 de ani cu o înfățișare mai îmbătrânită ca cei de 50—60 de ani (d'apoi încă dacă ai putea vedea sufletul omului!). „Sunt profesor aici la o școală, și de 3 ani muncim toți dascăli de aici, să putem stârpi această grozavă plagă, și puțină ispravă am putut face“.

Las'că fac ei jidanii crișmari destulă ispravă!

Și totuși se crede că lupta de apărare națională pe care o duc azi studenții, — ar fi un lucru „de prisos“, ori fără înțelepciunii.

Milioane în fum.

Câte țigări se fabrică în Ardeal? Directorul Regiei Monopolurilor din Cluj, a spus, că fabricile de tutun și țigări din Ardeal au sporit foarte mult în rodul lor, decând e aici stăpânirea românească. Pe când în 1920 toate fabricile de

tutun abia faceau 330 de mii de țigări pe zi, azi ele fac 7 milioane de țigări pe zi! Și tot nu pot fabrica de ajuns.

Se pune însă prea puțin tutun în Ardeal. Dela Unguri au rămas numai 1500 hectare (3000 jugăre) sămănate cu tutun. — Sub Români s'a ajuns de avem sămănate 3800 hectare, dar pentru Ardeal, Bănat și Crișana se cere tutunul de pe al puțin 8000 hectare (16.000 de jugăre).

Cât adună statul din vânzarea tutunului, chibritelor și sării, cari sunt mărfuri „monopol de stat“ (adecă pe cari statului singur are drept ale pune în vânzare)? Iată cât: În 1919/20 abia s'au încasat 500 mii de coroane. În 1920/21 suma a crescut la 28 milioane! La sfârșitul anului acestuia (la 1 April 1923) se vede că se va arăta o încasare (venite) de 600 milioane.

Un taur

tiner, de un an și jumătate, roșu solu Pinzgau, — e de vânzare la: **Jirlea Ioan I. Pavel** (707) 1-1. Cugir.

Un vier

alb, de 10 luni, e de vânzare la **subscribul:** **Petru Florea inv.** (707) 1-3 Sibot (jud Huned).

Cumpărați:

Calendarul Național al „Foi Interesante“ dela Orăștie, pe 1923.

de 112 pagini (șapte coale de tipar), cu **peste 30 de clișee** (chipuri), foarte interesante! Intre ele se văd:

12 harte (mape) arătând schimbările de mărime, de scădere și iar de creștere, a României în războiul cel mare, până s'a oprit între hotarele ei de azi! Se vede viu și când era mai mică, și când a fost mai mare, și când sta înțepenită pe linia Cincea, și pe Tisa, și când era trecută peste Pesta, având forma unei guri de tun întors înspre Viena!

Apoi: **8 chipuri dela Incoronarea dela Alba-Iulia:** între cari: Regele când își pune Coroana pe cap; Regina în genunchiată când Regele îi pune Coroana pe cap; Regele și Regina călări, primind defilarea Trupelor, — și alte vederi foarte interesante dela Incoronare.

Chipuri de pe pictura Bisericii Incoronării.

Mai departe în Calendar: Chipul lui Avram Iancu cântând din fluer în cei din urmă ani ai vieții sale, când era nebun; vederi din tabăra dela Dänholm în Germania, în care se găseau și ofițeri români prizonieri; — Vederi din Tirol și din Italia pe unde au umbliat trupe românești ardeleni; — și altele și altele.

Incolo: Partea calendaristică, Poșta-telegraf; timbru; târgurile din Ardeal, Bănat, Crișana; — apoi poezii, schițe, felurimi, o poveste minunată, — și altele.

Calendarul, tipărit pe hârtie fină, costă **7 Lei 50 bani** trimis franco (plătit) pe poștă. Cel ce vrea să-i meargă recomandat, ca să nu i-se poată perde pe poștă, adaugă **2 Lei taxa de recomandare peste prețul calendarului ori calendarelor.** Dacă cere mai multe, cei 2 Lei pentru recomandare se pun numai odată pentru întreg pachetul.

Celor ce trimit bani fără taxa de recomandare, li se trimite calendarul așa pe noroc. Dar de se perde pe poștă, a doua oară nu li se mai trimite.

Bani se trimit înainte. Pe așteptate nu trimitem Calandare, — decât depozitorilor de foi bine cunoscuți ca plătitori în ordine.

Cu »ramburs« nu trimitem, căci dacă cineva nu-și scoate pachetul, plătim taxă de magazinaj 20—30 de Lei de pachet când ne vine napoi.

Cel ce trimite banii pentru 6 calendare ori mai multe le capătă cu numai **6 Lei 50 bani** unu, și 2 Lei pentru taxa de recomandare a pachetului.

Banii se trimit înainte. Cu »ramburs« nu trimitem.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public că pe bază de licitație publică am obținut concesiunea:

Serviciului de Camionaj C. F. R.

— in orașul ORĂȘTIE. —

Totodată mă ocup și cu Camionajul particular, adică diverse transportări în oraș și din oraș în provincie, a tuturor soiurilor de materiale și mărfuri, apoi mntări, etc.

Instalațiunea mea bine îngrijită, garantează on. public cel mai prompt, mai sigur și mai avantajios serviciu.

Insărcinări se primesc și informațiuni se dau în biroul nostru din Strada Regală Nr. 7 (edificiul Hotel Coroana) și în cancelaria magaziei gării.

Cu stimă:

Simion Damian,
antreprenorul Serviciului de Camion. C. F. R.

(705) 2-

Nr. 995/1923.

Publicațiune.

Ministerul de Interne, Direcțiunea Administrației județene, cu ordinul Nr. 77292 din 13 Octomvrie a aprobat bugetul fondului pentru procurarea și întreținerea mijloacelor de transport a funcționarilor județeni pe exercițiul 1922/1923.

În bugetul amintit este prevăzută cumpărarea pentru județ a unui automobil până la suma de 300.000 Lei.

Pentru procurarea acestui automobil, publicăm licitație cu oferte închise, care se va ține la 20 Martie 1923 ora 10 a. m. în localul Subprefecturii Deva.

Invităm pe toți aceia, cari doresc a lua parte la licitația aceasta, să-și înainteze Subprefecturii județului Hunedoara, ofertele întocmite conform prevederilor legii contabilității publice, art. 72—85 și a condițiilor de mai jos, până la ora 10 a zilei fixate.

Deasupra adresei pe plicul închis și sigilat a ofertei, se va scrie „Oferte pentru automobilul județean“.

Oferte întârziate sau date prin telegramă, cât și ofertele cari vor cuprinde condițiuni, nu se vor lua în considerare.

Garanța de 5% se va depune la careva adm. financiară și recepțisa se va adnexa ofertei.

Ofertele se vor redacta în limba română și rămân valabile 90 zile.

Ofertele înaintate obligă oferentul numai decât, iar Județul numai după aprobarea Ministerului și după prevederea și preluarea automobilului probat și aflat corăspunzător prin expertii designați de Județ.

Deva, la 5 Febr. 1923.

Subprefectul
județului Hunedoara.

Două calfe și

doi învățace

pentru meseria de tălpar, — a aplicare îndată la subscribul:

Arthur Schmidt

m. Tălpar, Orăștie,

(706) 1-3. ulița ferarilor 11

Stupi cu albine și ceas

de albino, cumpăr.

Vând instrumente și aparate pentru albinărie sistematică.

(703) 2— **Barbu Nicolai,**
Apicultor în Iași, str. Nicorița

Casă cu prăvălie și crășm

e de vânzare în Orăștie. Case are 3 odăi (camere), și bucătărie, verandă, cămară, — apoi local de crășmă și de prăvălie (bolta) — toate în case noi. — Apoi curte: case mai vechi: 2 odăi, bucătărie de vară, grajd pentru 7 vaci, șopron de 18 metri lung, — grădină, etc. (700) 2—

Adresa la Administrația foii.

Casă de vânzare

În Colonia Petroșeni, stând din camere (odăi), cu edificiile laterale de lipsă, potrivită ca local pentru prăvălie. Informații la firma:

Maurițiu Kohn

(704) 2—3 Orăștie, str. Căstăul

Cizme

pentru dnii ofițeri și civili

Subscribul pregătesc cizme cele mai solide, din tot felul de piele: de box, de șevro, de la cizme de lux, de purtat și de năitoare, foarte trainice și cu prețurile cele mai convenabile!

Tot aci ghele (păpucl) de orice calitate și după cea mai nouă modă.

Avel Andrei

măestru ciobotar, Orăștie

(690) 3—4 Str. Romos, Nr 1.